

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 33a regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt uchwały:

- w sprawie ustanowienia roku 2022 Rokiem Władysława Bartoszewskiego.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem uchwały upoważniamy pana posła Krzysztofa Mieszkowskiego.

(-) Piotr Adamowicz; (-) Urszula Augustyn; (-) Mateusz Bochenek; (-) Piotr Borys; (-) Janusz Cichoń; (-) Zofia Czernow; (-) Barbara Dolniak; (-) Joanna Frydrych; (-) Konrad Frysztak; (-) Krzysztof Gadowski; (-) Aleksandra Gajewska; (-) Kinga Gajewska; (-) Elżbieta Gelert; (-) Marta Golbik; (-) Cezary Grabarczyk; (-) Michał Gramatyka; (-) Riad Haidar; (-) Klaudia Jachira; (-) Maria Małgorzata Janyska; (-) Joanna Jaśkowiak; (-) Ewa Kołodziej; (-) Tomasz Kostuś; (-) Iwona Maria Kozłowska; (-) Michał Krawczyk; (-) Wojciech Król; (-) Marek Krząkała; (-) Henryka Krzywonos-Strycharska; (-) Maciej Lasek; (-) Izabela Leszczyna; (-) Katarzyna Lubnauer; (-) Artur Łącki; (-) Krzysztof Mieszkowski; (-) Aleksander Miszalski; (-) Czesław Mroczek; (-) Killion Munyama; (-) Barbara Nowacka; (-) Marzena Okła-Drewnowicz; (-) Tomasz Olichwer; (-) Paweł Papke; (-) Krzysztof Piątkowski; (-) Agnieszka Pomaska; (-) Monika Rosa; (-) Grzegorz Rusiecki; (-) Marek Rząsa; (-) Krystyna Sibińska; (-) Krystyna Skowrońska; (-) Franciszek Sterczewski; (-) Krystyna Szumilas; (-) Cezary Tomczyk; (-) Małgorzata Tracz; (-) Marta Wcisło; (-) Monika Wielichowska; (-) Ryszard Wilczyński; (-) Urszula Zielińska.

UCHWAŁA
SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia ... 2021 roku

w sprawie ustanowienia roku 2022 Rokiem Władysława Bartoszewskiego

Nie mogę sobie dziś wyobrazić, jak to wszystko robiłem: pomoc dla Żydów, pomoc dla więźniów, gromadzenie materiałów dla podziemia, redagowanie sprawozdań i dokumentów, kontrwywiad, praca związana z Kościołem, prace redakcyjne, wreszcie służba w AK; służyłem bez broni, w BIP. Oprócz tego pisałem artykuły i studiowałem na podziemnym uniwersytecie – autorefleksja prof. Władysława Bartoszewskiego (W. Bartoszewski, „Życie i twórczość”, Warszawa 1999) obrazuje wycinek działań i dokonań wybitnego Polaka, historyka, myśliciela, działacza, polityka. Jego intelektualny dorobek i działalność badawcza, społeczna, polityczna wprost wpłynęły na losy naszego kraju, naszą tożsamość i pamięć. Waga jego zasług jest nie do przecenienia i nie do pominięcia w polskim dyskursie społeczno-politycznym oraz dyskursie historycznym.

Prof. Władysław Bartoszewski swoimi dokonaniem uczył i uczy nas patriotyzmu, otwartości, przyzwoitości. Rok po wojnie zaangażował się w działalność opozycyjnego wobec władz komunistycznych PSL. W 1946 r. został redaktorem „Gazety Ludowej”, w latach 1957-60 „Stolicy”, a od 1961 r. „Tygodnika Powszechnego”. Od 1963 r. współpracował z Radiem Wolna Europa. Współzałożył Komitet Obrony Więzionych za Przekonania przy Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, był internowany w stanie wojennym. Dwukrotnie obejmował stanowisko ministra spraw zagranicznych, pełnił funkcję senatora IV kadencji, został sekretarzem stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w rządzie Donalda Tuska. Pełnił przewodnictwo nad Radą Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych, od 1991 r. - przewodnictwo nad Międzynarodową Radą Oświęcimską, a od 2001 r. – Radą Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa. W latach 1974-85 wykładał na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Uzyskał tytuł profesorski

nadany przez rząd Bawarii, gdzie w latach 80. Był wykładowcą najnowszej historii Polski.

Aktywnie działał na rzecz pojednania polsko–żydowskiego, polsko-niemieckiego oraz zachowania pamięci o Polskim Państwie Podziemnym i powstaniu warszawskim. Wielokrotnie odznaczony, m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski za pomoc udzielaną Żydom w czasie wojny, medalem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata i tytułem Honorowego Obywatela Izraela, Orderem Orła Białego (1995).

Prof. Władysław Bartoszewski urodził się 19 lutego 1922 roku w Warszawie. Zmarł 24 kwietnia 2015 r. w tym mieście. W roku 2022 będziemy świętować 100-lecie jego urodzin. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej przekonany o wyjątkowym znaczeniu dokonań Władysława Bartoszewskiego, oddając hołd jego dokonaniom, ustanawia rok 2022 Rokiem Władysława Bartoszewskiego.

UZASADNIENIE

Wielość i wielowątkowość dokonań Władysława Bartoszewskiego, wielka waga jego dorobku i osiągnięć, a także wybitny życiorys tego Powstańca Warszawskiego, działacza Komitetu Pomocy Żydom „Żegota”, Żołnierza AK, opozycjonisty, wybitnego intelektualisty i działacza, propagatora Polski za granicą, jednego z budowniczych demokratycznego państwa prawa po 1989 r. czynią go postacią niezwykle ważną dla całej Polski, Europy i świata, postacią nie do pominięcia w dyskursie historycznym; nie da się dziś mówić o czasach II wojny światowej, PRL-u, transformacji ustrojowej i budowy Polski demokratycznej po 1989 roku bez jego udziału. Rok 2022 będzie doskonałą okazją, żeby na Bartoszewskiego spojrzeć na nowo, na nowo doceniając znaczenie i wagę całego jego dorobku. To w roku 2022 przypada 100. rocznica urodzin tego „człowieka przyzwoitego”.

Władysław Bartoszewski brał czynny udział w polskiej działalności politycznej i społecznej. Schwytyany w łapance ulicznej znalazł się w Oświęcimiu, zwolniony w 1941 r. na skutek interwencji Polskiego Czerwonego Krzyża, podjął współpracę ze Związkiem

Walki Zbrojnej i następnie z Armią Krajową w Biurze Informacji i Propagandy jej Komendy Głównej. Ocalony z Oświęcimia, za życiowe zobowiązanie przyjął upamiętnianie wszystkich osób, które padły ofiarą narodowosocjalistycznych prześladowań. Jako aktywny członek ruchu oporu, myśliciel i działacz polityczny nieustraszenie przeciwstawiał się wszelkim formom ucisku, zamachom na godność, wolność i solidarność.

Od jesieni 1942 roku współpracował z Frontem Odrodzenia Polski, włączał się czynnie do działalności Komitetu Pomocy Żydom „Żegota”. Skutecznie organizował pomoc dla uczestników Powstania w getcie warszawskim. Od 1 sierpnia 1944 roku uczestniczył w Powstaniu Warszawskim jako adiutant dowódcy placówki informacyjnej i redaktor czasopisma „Wiadomości z Miasta”. Mianowany na stopień podporucznika, odznaczony został za swe zasługi Srebrnym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Walecznych. Po Powstaniu działał w Biurze Informacji i Propagandy Armii Krajowej pełniąc m.in. funkcję sekretarza redakcji „Biuletynu Informacyjnego”.

Aresztowany dwukrotnie pod fałszywym zarzutem szpiegostwa, spędził łącznie siedem lat w więzieniach PRL, by wydanym w roku 1955 orzeczeniem sąd uznał go za skazanego niesłusznie. W latach siedemdziesiątych poddawany był represjom, m.in. odmowie udzielenia paszportu czy zakazowi druku. Represje te jednak nie przeszkodziły mu angażować się w działalność opozycyjną – obronę członków organizacji „Ruch”, współudział w proteście przeciwko zmianie Konstytucji PRL, w organizacji Towarzystwa Kursów Naukowych i wykładach na tajnym „Uniwersytecie Latającym”. Prof. Bartoszewski, jako aktywny członek „Solidarności”, został internowany po wprowadzeniu stanu wojennego. Po uwolnieniu niezwykle czynnie działał na rzecz wizerunku Polski za granicą, wykładał na uniwersytetach niemieckich. Po roku 1989 czynnie włączył się do budowy demokratycznej Polski jako jej ambasador w Austrii, dwukrotny minister spraw zagranicznych, senator IV kadencji Parlamentu. Pełnił też, zdobywając sobie szerokie uznanie, różne odpowiedzialne funkcje m.in. Przewodniczącego Rady Ochrony Pamięci Walki i Męczeństwa, Międzynarodowej Rady Oświęcimskiej, a także Prezesa Polskiego PENClubu. Uhonorowany został – jako jedyny zagraniczny mówca – udzieleniem głosu na uroczystej sesji parlamentu niemieckiego w 50. rocznicę zakończenia II wojny światowej. Został laureatem prestiżowych nagród

– im. Heinricha Braunsa, Instytutu im. Heinricha Heinego, uczczony został na Uniwersytecie Wrocławskim najwyższym wyróżnieniem akademickim – doktoratem honoris causa.

Władysław Bartoszewski podejmował niezwykle aktywną działalność badawczą. Jego praca nad dziejami najnowszymi, intensywnie zaowocowała – ten myśliciel i patriota wydał niemal 40 książek i prawie 1500 rozpraw, artykułów dotyczących dziejów okupacji niemieckiej, Powstania Warszawskiego, pomocy udzielanej ludności żydowskiej. Dziś dorobek ten stanowi niezbywalny fundament wiedzy o XX-wiecznym kataklizmie. Pozycje autorstwa Bartoszewskiego, takie jak: „Ten jest z Ojczyzny mojej. Polacy z pomocą Żydom 1939-1944” (wyd. 1967, 1969), „Warszawski pierścień śmierci” (wyd. 1967, 1970, w Anglii 1968, w Niemczech 1970), „Dni walczącej stolicy. Kronika Powstania Warszawskiego” (1984, także w Anglii tegoż roku), rozprawy poświęcone martyrologii ludności żydowskiej (wyd. angielskie, niemieckie, 1983, 1987) przynoszą podstawową wiedzę dotyczącą dramatycznych wydarzeń w ludzi żyjących w czasach tragicznych. Jego książka „Warto być przyzwoitym” stanowi ważny manifest humanisty i myśliciela, człowieka nieprzerwanie walczącego o wolność, równość, godność, sprawiedliwość.

Autentyczny i gorący patriotyzm Władysława Bartoszewskiego, patriotyzm otwarty, nowoczesny, pozbawiony ksenofobii, polegał na nieustannym dążeniu do wzajemnego zrozumienia i pojednania pomiędzy narodami. Jego wysiłki na rzecz ponadnarodowej współpracy przynosiły wielkie efekty – niewielu zrobiło tyle na rzecz zbliżenia między Polakami i Żydami oraz Polakami a Niemcami, co prof. Bartoszewski.

W związku z 100. rocznicą urodzin Władysława Bartoszewskiego, wybitnego człowieka naszych czasów, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, przekonany o wyjątkowym znaczeniu jego działań oraz dorobku, oddając hołd całości jego dokonań, ustanawia rok 2022 Rokiem Władysława Bartoszewskiego.